

Особливості визначення вартості високомаржинальних товарів з урахуванням ретроспективності оцінки

Ольга Холодова

Канд. техн. наук, доц., не є працівником державної спеціалізованої установи, м. Дніпро, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8678-3955>, e-mail: kholodova1984@ukr.net

Наведено особливості проведення судової товарознавчої експертизи з визначення вартості високомаржинальних товарів із урахуванням ретроспективності оцінки. Обґрунтовано недоцільність застосовування для оцінки таких товарів економіко-статистичного методу дослідження з урахуванням індексів коригування.

Ключові слова: високомаржинальні товари; ретроспектива; кон'юнктура ринку; індекси коригування.

Features of Determining the Value of High-margin Goods Taking Into Account the Retrospective Assessment

Olga Kholodova

The features of conducting forensic commodity examination for determining the value of high-margin goods with consideration of retrospective assessment are provided. The inexpediency of applying the economic-statistical research method with adjustment indices for evaluating such goods is substantiated.

Keywords: high-margin goods; retrospection; market conditions; adjustment indices.

Останнім часом в експертній практиці виникають ситуації, за яких визначити вартість товару на конкретну дату не є можливим у зв'язку з відсутністю в експерта відповідного довідково-інформаційного фонду, а поведений моніторинг ринку свідчить про наявність нестабільного попиту на об'єкт дослідження у різні періоди оцінки.

Аналіз наукових публікацій з експертизи товарів, присвячених проблемним питанням незалежної оцінки [1—4], дає змогу сформулювати теоретико-методологічні аспекти щодо розв'язання питань, пов'язаних із ретроспективною оцінкою, яку проводять на певну ретроспективну дату оцінки.

Окрему увагу доцільно приділити оцінюванню товарів нестабільного попиту, яку проводять на минулу дату, віддалену від поточної дати виконання експертизи (дослідження).

Проведений моніторинг ринку свідчить, що на певну ретроспективну дату оцінки об'єкти дослідження можуть належати до категорій високомаржинальних або високоприбуткових товарів, а на поточну дату оцінки бути середньомаржинальним або навіть низькомаржинальним товаром. Так, наприклад, дизельні та бензинові генератори, повербанки, зовнішні акумулятори, портативні джерела живлення, акумуляторні ліхтарі, лампи, прожектори тощо.

У даній науковій роботі використано термін «маржа» як синонім прибутку, тобто різниця між собівартістю товару і його ціною продажу. Інакше кажучи, маржа — це чистий прибуток, який залишається після вирахування всіх супутніх витрат. Так, товари, що реалізуються суб'єктами господарювання, можна умовно розділити на кілька категорій:

1. Низькомаржинальні. На дану категорію товарів можна натрапити в будь-якій точці продажу. Через те, що її можна придбати де завгодно, і через високу конкуренцію сильно підіймати ціни недоцільно. Собівартість таких товарів низька, а націнка становить 10—20 % від закупівельної вартості. Оскільки товари продаються досить швидко, підприємці заробляють на кількості.
2. Середньомаржинальні. Націнка і маржа більші, оскільки на такі товари відсутній повсякденний попит, відповідно, пропозиції обмежені. Націнка варіюється від 30 до 50 %.
3. Високомаржинальні — це та категорія, яка забезпечує підприємству найвищий рівень прибутку через значну різницю між ціною закупівлі та ціною продажу. А маржинальність — це відсоток прибутку, який залишається після віднімання всіх витрат. Товари цього класу потрібні людям в особливих

випадках. Вони добре продаються в певний час і в певному місці. До категорій високомаржинальних або високоприбуткових товарів можна віднести ті, які мають високий попит серед споживачів і є обмеженою пропозицією на ринку.

Урахування даних та умов, суттєвих для виконання поставленого на розв'язання експерту завдання, потребує аналізу кон'юнктури ринку. Під час оцінку високомаржинальних товарів використовують кілька методичних підходів, а також комбінації підходів. Неможливість або недоцільність застосування певного методичного підходу, пов'язана із повною відсутністю або невірністю необхідних для цього підходу початкових даних про об'єкт оцінки й іншої інформації, окремо обґрунтовується у висновку експертизи або у висновку експертного дослідження. Також обґрунтуванню підлягає і використання певного способу та прийому визначення вартості високомаржинальних товарів.

Експертна практика свідчить про недоцільність застосовування економіко-статистичного (індексного) методу дослідження з урахуванням індексів коригування (індексів-дефляторів) при визначенні ринкової вартості за ретроспективної оцінки, якщо на певну ретроспективну дату оцінки об'єкти дослідження належали до категорії високомаржинальних, а на поточну дату оцінки є середньомаржинальним або низькомаржинальним товаром.

Отже, слід зазначити, що з метою обґрунтування способу та прийому визначення вартості високомаржинального товару в минулому

часі наводять результати маркетингу ринку. За відсутності достовірної інформації про ціни продажу ринкова вартість високомаржинального товару може визначатися шляхом обробки відповідей про ціни на подібні товари від підприємств, які отримують у відповідь на запити експерта, що робляться у відповідності зі ст. 20 Закону України «Про судову експертизу» [5] з метою встановлення середнього рівня цінових пропозицій на розглянутий період часу.

Підсумовуючи вищевикладене, доцільно відзначити, що визначення вартості високомаржинальних товарів із урахуванням ретроспективності оцінки має певні особливості, які необхідно враховувати під час виконання судових товарознавчих експертиз.

Перелік джерел посилання

1. Лозовий А. І., Донцова О. С., Бобрицький С. М., Стебіх О. І. Методика визначення вартості майна. Харків, 2004. 112 с.
2. Методичні рекомендації щодо дослідження непродовольчих товарів з метою визначення їх вартості. / Харків, 2009. 91 с.
3. Петрова І. А. Особливості визначення експертом-товарознавцем вартості товарів в умовах ринкових відносин. *Науковий вісник ЛДУВС*. 2011. № 4. С. 359—368.
4. Подкур Т. П. Щодо особливостей оцінки товарів і визначення їх ринкової вартості в умовах сьогодення. *Криміналістичний вісник*. 2014. № 2. С. 117—120.
5. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4038-12> (дата звернення: 07.04.2024).